

Kuopion Energia muodostuu Kuopion Energia Oy:stä ja Kuopion Energia Liikelaitoksesta, jotka molemmat omistaa kokonaisuudessaan Kuopion kaupunki. Kuopion Energialla on noin 52 000 sähkö- ja 5 600 kaukolämpöasiakasta.

Kuopion Energia Oy tuottaa sähköä ja kaukolämpöä Haapaniemen voimalaitoksilla sekä ostaa ja myy sähköä asiakkailleen. Oma energiantuotanto perustuu sähkön ja lämmön yhteistuotantoon, joka on edullisinta niin kuluttajille kuin ympäristölle. Kuopion Energia suosii kotimaisia polttoaineita, joiden käyttö tuottaa työpaikkoja ja hyvinvointia laajalle alueelle.

Kuopion Energia Liikelaitos siirtää sähköä ja toimittaa kaukolämpöä asiakkailleen sekä rakentaa ja ylläpitää sähkö- ja kaukolämpöverkkoja. Kuopion Energia Liikelaitos takaa asiakkaiden sähkön- ja lämmönsaannin valtakunnan kärkitasoa olevalla toimitusvarmuudella.

KAUKOLÄMPÖ KUOPIOSSA

50 vuotta

1963–2013

Sisältö

Yritysrakenne5

Kuopion Energia Oy

Hallituksen jäsenet.....6

Organisaatio.....7

Toimitusjohtajan katsaus8

Talous- ja henkilöstöhallinto.....10

Sähkökauppa.....13

Energiantuotanto.....14

Tuloslaskelma.....16

Tase.....17

Rahoituslaskelma18

Tilintarkastuskertomus19

Tunnusluvut 201219

Kuopion Energia Liikelaitos

Johtokunnan jäsenet20

Organisaatio.....21

Toimitusjohtajan katsaus22

Sähköverkko24

Kaukolämpö.....26

Tuloslaskelma.....28

Tase.....29

Rahoituslaskelma30

Sähköverkon tuloslaskelma31

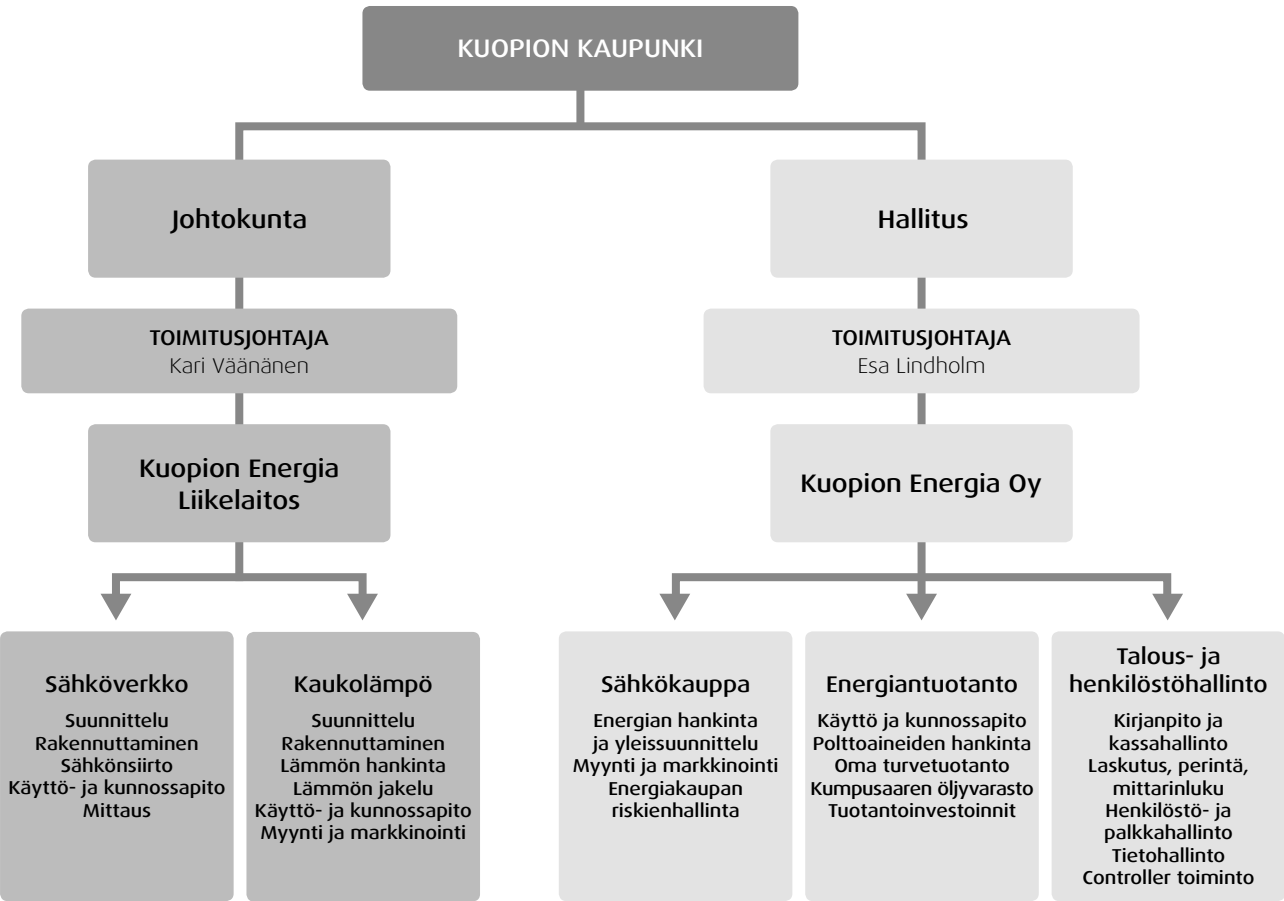
Sähköverkon tase32

Tunnusluvut 201233

Energiatase33

Tunnuslukujen laskentakaavat34

Yritysrakenne

Hallituksen jäsenet – Kuopion Energia Oy

varsinainen jäsen (ei varajäseniä)

Toimitusjohtaja
Väinö Korhonen
(puheenjohtaja)

LL. M.
Liisa Kiianlinna

Mielisairaanhoitaja
Markku Kiljander

FT
Tarja Laatikainen 3/12 saakka

Tilitoimistoyrittäjä
Tarja Lång 4/12 alkaen

Toiminnanjohtaja
Jouko Nuutinen

Hallitusammattilainen, toimitusjohtaja
Jaakko Kekoni

Rikosylikonstaapeli
Mirka Törhönen

Organisaatio – Kuopion Energia Oy

Toimitusjohtajan katsaus

Yleinen taloustilanne

Suomen talous polki paikallaan vuonna 2012. Kokonaistuotanto ei kasvanut ja tilanne oli sama euroalueella keskimäärin. Viennin volyymi laski reilut puolitoista prosenttia edellisvuodesta. Viennin osuus bruttokansantuotteesta putosi alle 40 prosenttiin ja vaihtotase pysyi selvästi alijäämäisenä. Kuluva ja ensi vuoden näymät eivät juuri poikea vuoden 2012 toteumasta.

Sähkön käyttö Suomessa oli 85,2 miljardia kilowattituntia (TWh), reilun prosentin edellisvuotta enemmän. Sähkön käyttö kääntyi nousuun kylmän joulukuun ja loppuvuonna tapahtuneen lievän teollisuustuotannon elpymisen vuoksi. Teollisuuden sähkön tarve pieneni ja muu kulutus puolestaan lisääntyi edellisvuoteen verrattuna.

Sähkön markkinahinnat olivat vuonna 2012 hyvän vesitilanteen ansiosta maltillisella tasolla. Keskimäärin markkinasähkön hinta oli Suomessa lähes 25 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuonna 2011. Vesitilanteen ohella hintaa painoivat alas päästöoikeuksien alhaiset hinnat ja taloustilanteesta johtunut sähkön heikko kysyntä.

Hallituksen hyväksymän kansallisen energia- ja ilmastostrategian päivityksen mukaan Suomi näyttäisi saavuttavan vuodelle 2020 asetetut päästövähennyksiin, uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen liittyvät tavoitteet nykyisillä ohjauskeinoilla. Energia-ala pitää tätä mahdollisena, jos investointiympä-

ristö on suotuisa, uusia esteitä ei rakenneta ja metsäenergiamarkkina saadaan toimimaan entistä tehokkaammin.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin

Kuopion Energia Oy saavutti keskeiset toiminnalliset tavoitteensa. Haapaniemi 3 -voimalaitosyksikön puunpolttokapasiteetti otettiin täysimääräisesti käyttöön heti sen ensimmäisenä toimintavuonna. Voimalaitoksen välittömään läheisyyteen sijoittuva biopolttoaineterminaali rakennettiin kustannusarviossa pysyen. Taloudellinen tulos muodostui budjetoitua paremmaksi.

Liikevaihto kasvoi 5,6 prosentilla edellisvuoden 68,3 miljoonasta eurosta 72,1 miljoonaan euroon. Liikevoitto ennen rahoituskuluja on 7,0 miljoonaa euroa. Se on 0,6 miljoonaa euroa edellisvuotta pienempi. Budjettiin verrattuna liikevoitto on kuitenkin 1,0 miljoonaa euroa suunniteltua parempi. Polttoainekustannusten noususta huolimatta budjetoitua parempaan liikevoittoon päästiin saamalla säästöjä mm. henkilöstökuluissa, suunniteltua pienempien poistojen ja tuotantotukien ansiosta.

Vuonna 2012 sähköä myytiin 689 gigawattituntia (GWh). Sähkön myynti väheni 11 prosenttia. Kaukolämpöä toimitettiin Kuopion Energia Liikelaitokselle 999 GWh, missä on kasvua 13 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kaukolämmön kulutuksen kasvu johtui pääasiassa kylmistä talvikuukausista, sillä lämpötilakorjattu kulutuksen kasvu oli 3,5 prosenttia.

Polttoaineiden saatavuusongelmat, sähkön markkinahintojen voimakas lasku ja suuret aluehintaerot haittasivat toimintaa. Tuotantoalojen puute yhdessä sateisen kesän kanssa johti pulaan energiaturpeesta. Polttoaineiden saatavuuden varmistaminen vaati poikkeusjärjestelyjä, polttoainejakauma muuttui voimakkaasti ja hintataso nousi.

Yhtiö tuotteisti Haapaniemen voimalaitoksilla uusiutuvilla biopolttoaineilla tuotetun sähkön ja kaukolämmön. Uudet tuotteet lisäävät asiakkaiden valinnanvaraa ja mahdollisuutta ohjata omilla valinnoillaan Kuopion Energia Oy:n tuotantoinvestointeja.

Investoinneissa välivuosi

Suurin investointikohde vuonna 2012 oli Haapaniemen voimalaitoksen viereen rakennettu 3,5 hehtaarin suuruinen biopolttoaineterminaali. Investoinnin suuruus oli 3,5 miljoonaa euroa. Varasto osoitti tarpeellisuutensa heti valmistuttuaan, sillä turvepulan paikkaaminen muilla polttoaineilla olisi ollut logistisesti erittäin vaikeaa ilman uutta aluetta.

Yhtiö päätti uusia Haapaniemi 2 -voimalaitosyksikön polttotekniikan nykyisestä pölypoltosta modernimpaan leijukerros-tekniikkaan. Muutoksen toimittaa Metso Power Oy ja se toteutetaan kesän ja alkusyksyn 2013 aikana. Muutoksen taustalla on teollisuuden päästödirektiivi, joka kiristää voimakattiloiden päästömääräyksiä vuoden 2016 alkuun mennessä. Nyt päätetyllä polttotekniikkamuutoksella alennetaan vanhan kattilan typenoksi-

päästöt tulevien määräysten mukaisiksi. Hiukkas- ja rikkidioksidipäästöjen hillitsemiseksi tarvittavat puhdistuslaitteistot hankitaan myöhemmin.

Jatkossa kattilan polttoaineena käytetään turvetta ja puuta, joiden seossuhdetta voidaan vaihdella joustavasti. Muutos vähentää Kuopion Energian riippuvuutta toimitusvarmuusongelmista kärsivästä energiaturpeesta ja edesauttaa pitämään kaukolämmön kilpailukykyisenä lämmitysmuotona Kuopiossa. Hanke mahdollistaa merkittävän hiilidioksidipäästöjen vähentämisen ja on siten linjassa Kuopion kaupungin ilmastopoliittisen ohjelman kanssa.

Kuopion Energia Oy:n osuus Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoshankkeesta nousi E.ON:in poisjäännin ja eräiden muiden osakkaiden osuuden pienemiseksi kahteen prosenttiin. Omistusosuuden kasvu ei vaikuta Kuopion Energia Oy:n taloudellisiin sitoumuksiin hankkeessa.

Yhtiö on tutkinut Kuopion Pieneen Neulamäkeen sijoittuvien tuulivoimaloiden kannattavuutta. Vuoden pituisten tuulimittausten ja muiden selvitysten perusteella kolmen tuulivoimalaitoksen sijoittaminen alueelle vaikuttaa taloudellisesti kiinnostavalta.

Energiapolitiikan suunta epäselvä

Uusiutuvan energian käyttöä pyritään maan hallituksen linjausten mukaisesti Suomessa edelleen lisäämään. Samalla halutaan varmistua siitä, että Suomi

täyttää vuotta 2020 koskevat sitovat velvoitteet. Metsähakkeen käytön lisääminen nähdään keskeisimpänä keinona uusiutuvan energian osuuden kasvattamisessa.

Turpeen energiakäyttöä halutaan vähentää suunnitelmallisesti kahdenkymmenen vuoden siirtymäajan puitteissa. Vaikuttaa käytännössä kuitenkin siltä, että turpeen alasajo ei onnistu hallitusti ja suunnitelmallisesti. Yksi sadekesä paljasti kysynnän ja tarjonnan epätasapainon, joka väistämättä vielä lähivuosina pahenee turvesoiden luvanmyöntämiskriteereiden tiukennuttua.

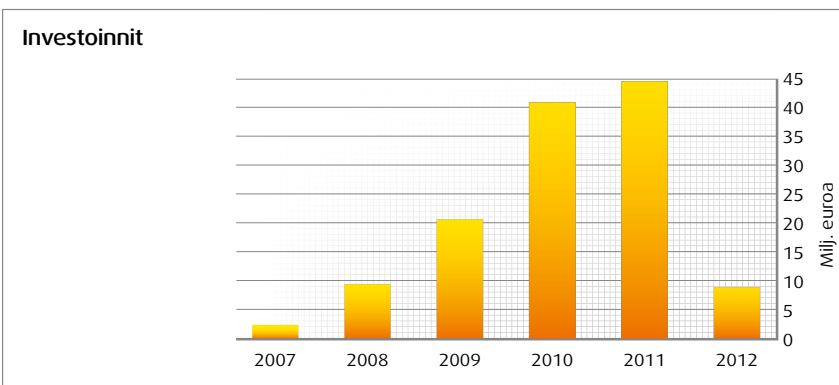
Puun tulevaa energiakäyttöä uhkaavat EU:n suunnitelmat kestävyyskriteerien asettamisesta kiinteälle biomassalle energian tuotannossa. Kestävyyskriteerien käyttöönotto muuttaisi pahimmillaan merkittävän osan suomalaisesta energiapuusta kasvihuonekaasupäästöiltään fossiilisten polttoaineiden veroiseksi ja toisi kestävyys osoittamiseen

tarvittavaa lisähallintoa puukauppaan.

Vaikuttaa siltä, että kivihiilivarasto Haapaniemen biopolttoaineterminaalisessa vakiinnuttaa paikkansa, sillä Kuopion Energia Oy:n on kotimaisiin polttoaineisiin liittyvässä epävarmuuden ilmapiiressäkin huolehdittava asiakkaidensa tarvitseman kaukolämmitysenergian tuotannosta.

Kuopion Energia Oy:n osallistuminen Fennovoima-projektiin on jatkossa epävarmaa omistajan tahtotilasta johtuen. Hankkeesta irtautumisesta tehtiin kesäkuussa 2012 valtuustoaloite, joka uhkaa johtaa omistuksesta luopumiseen jo ennen kuin laitostoitumistarjousten vertailu ja hankkeen kannattavuuslaskelmat valmistuvat.

Esa Lindholm
toimitusjohtaja
Kuopion Energia Oy

Talous- ja henkilöstöhallinto

Kuopion Energia Oy:n talous- ja henkilöstöpalvelut on vastannut sekä osakeyhtiön että liikelaitoksen talous-, henkilöstö- ja tietohallinnosta sekä laskutuksesta ja toimistopalveluista.

Kuopion Energia Osakeyhtiössä työskenteli vuoden aikana keskimäärin 113 henkilöä. Vuoden lopussa vakinaista henkilöstöä oli 104, joista kolme oli osa-aikaisia. Määräaikaisia oli 6. Vakainainen henkilöstö on vähentynyt kuudella pääosin eläköitymisen seurauksena. Kesätyöntekijöitä oli vuoden aikana 11. Henkilöstökulut 6,6 miljoonaa euroa pysyivät edellisen vuoden tasolla alittaen budjetin noin 0,4 miljoonalla eurolla.

Kuopion Energia Liikelaitoksessa työskenteli vuoden aikana keskimäärin 69 henkilöä. Liikelaitoksen palveluksessa oli vuoden lopussa 57 vakinaista ja 1 määräaikainen työntekijä. Kesätyöntekijöitä oli 5. Henkilöstön määrä väheni 28:lla toukokuun alusta, kun sähköverkon asennusliiketoiminnot siirtyivät Kuopion Kuntatekniikkaliikelaitokseen. Liikelaitoksen henkilöstökulut (4,8 miljoonaa euroa) toteutuivat budjetin mukaisena.

Sähköinen taloushallinto ja asiakkaiden itsepalvelut tehostamaan toimintaa

Taloushallinnon toimintojen sähköistäminen jatkui aktiivisesti. Ostolaskuista jo lähes 90 prosenttia saapuu sähköisesti. Sen sijaan hitaammin on käynnistynyt sähköisten myyntilaskujen, ns. e-laskujen, käyttöönotto. E-laskujen osuus on noin 20 prosenttia myyntilaskuista. Kulu- van vuoden aikana EU:n alueen maksuvälitysdirektiivin mukainen kansallinen suoraveloitus päättyy. Nettipankkia käyttäviä suoraveloitusasiantuntijoita kannustetaan ottamaan käyttöön e-lasku. Asiakkaalla on myös mahdollisuus valita ns. suoramaksu, joka muistuttaa ominaisuuksiltaan entistä suoraveloitusta. Nykyiset suorave-

loitusasiantuntijat tulevat saamaan vuoden 2013 aikana asiasta kertovan kirjeen ja toimintaohjeet.

Maksuvalmiuden seurantaan on tehostettu ja automatisoitu integroimalla kassahallinnan ohjelma sekä kirjanpito- ja asiakashallintajärjestelmät.

Isot voimalaitosinvestoinnit näkyivät myös rahalaitoslainojen korkomenojen nousuna, kasvua oli noin 0,5 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Lainasalkku on suojattu pitkäaikaisilla kiinteäkorkoisilla lainoilla ja koronvaihtosopimuksilla.

Sähköisiä asiakaspalveluja kehitettiin otamalla käyttöön uusi sovellus tuote- ja tarjousvertailuun sekä sähkösopimusten tekoon. Loppukäyttäjien energiara- portoinnin parantaminen käynnistettiin kartoittamalla markkinoilla tarjolla olevia raportointitratkaisuja. Tavoitteena on saada uusi, kaikkien liiketoimintojen tarpeita palveleva, ratkaisu käyttöön syksyyn 2013 mennessä.

ICT-arkkitehtuurin ja sovellusten kartoitus

Kevään ja syksyn aikana kartoitettiin liikelaitoksen ja osakeyhtiön kaikki toimintaa ohjaavat tietojärjestelmät ja IT-arkkitehtuuri. Tietojärjestelmistä selvitettiin mm. niiden elinkaaren vaihe, toimivuus, tukipalvelujen laatutaso ja kriittisyysluokka ottaen huomioon liiketoiminnan jatkuvuus ja palvelujen saatavuus. Sovellusanalyysin tulokset antavat eväitä pitkän aikavälin järjestelmäkehitykselle ja toiminnan tehostamiselle.

Henkilöstöhallinnosta henkilöstöpalveluksi

Kuopion Energia investoi voimakkaasti henkilöstöhallinnon toimintojen, työhyvinvoinnin ja liiketoimintalähtöisen henkilöstöpolitiikan kehittämiseen muun muassa rekrytoimalla uuden henkilös-

töpäällikön. Henkilöstöhallinto profiloituu jatkossa henkilöstöpalveluksi, joka tukee esimiehiä ja koko henkilöstöä työsuhteen elinkaaren ajan.

Sairauspoissaolojen määrä vähentyi merkittävästi

Henkilöstön hyvinvointi on tärkeä asia. Varhaisen välittämisen mallia on käyty läpi osastojen yhteistoimintakokouksissa ja vielä erikseen esimiesten kanssa. Myös valtaosalla esimiehistä ja luottamushenkilöistä on Työturvallisuuskeskuksen työhyvinvointikortti suoritettuna. Henkilöstön hyvinvointiin panostettiin myös vapaa-ajan liikunta- ja kulttuuriharrastusten tueksi käyttöönotetulla SporttiPassilla.

Sekä osakeyhtiön että liikelaitoksen sairauspoissaolot ovat vähentyneet vuonna 2012 merkittävästi. Osakeyhtiön vuoden 2012 sairauslomaprosentti oli 3,17, kun se vuonna 2011 oli 6,97. Liikelaitoksen vuoden 2012 sairauslomaprosentti oli 2,26, kun se vuonna 2011 oli 3,78.

Hyvä esimiestyö – Sen tuntee!

Kuopion Energia on henkilöstöpalvelun toimissaan panostanut esimiesten henkilöstötaitojen kehittämiseen. Esimiehiä valmennettiin kehityskeskusteluihin, työlainsäädäntöön ja yritystalouden perusteisiin. Tämän lisäksi aloitettiin säännölliset kuukausi-infot esimiestehtävissä oleville. Henkilöstöpalvelu jalkautui myös kaikkiin toimipisteisiin säännöllisesti.

Henkilökunnan koulutukseen ja kehittämiseen investoitiin merkittävästi. Koulutuspäiviä osakeyhtiössä oli 426, joka oli 89 päivää edellisvuotta enemmän. Koulutuspäiviä oli osakeyhtiössä keskimäärin 3,8 päivää/henkilö ja liikelaitoksessa 4,2 päivää/henkilö. Liikelaitoksessa varsinainen koulutuspäivien määrä väheni edellisvuodesta johtuen osittain asennusliiketoiminnan siirtymisestä Kuopion Kuntatekniikkaliikelaitokseen.

	Kuopion Energia Oy	Kuopion Energia Liikelaitos
Henkilöstöä keskimäärin	113	69
Henkilöstö 31.12.2012	110	58
• joista vakituisia	104	57
Kesätyöntekijöitä	11	5
Keskimääräinen palvelusaika (kaikki, v)	17	17
Henkilöstön keski-ikä (kaikki)	48	48
Koulutuspäivät	426	288

Sähkökauppa

Vuonna 2012 sähköä käytettiin Suomessa 85,2 miljardia kilowattituntia (TWh), missä oli lisäystä edellisvuodesta 1,1 prosenttia. Sähkön käyttö kääntyi nousuun kylmän joulukuun ja loppuvuonna tapahtuneen lievän teollisuustuotannon elpymisen vuoksi. Teollisuuden sähkön tarve pieneni kuitenkin koko vuoden tasolla 4 prosenttia. Muu kulutus puolestaan lisääntyi 5 prosenttia toissavuoteen verrattuna.

Sähkön markkinahinnat olivat vuonna 2012 hyvän vesitilanteen ansiosta maltillisella tasolla. Markkinasähkön hinta oli Suomessa viime vuonna 36,6 euroa/MWh, mikä oli lähes 25 prosenttia alempi kuin vuonna 2011 keskimäärin. Vesitilanteen ohella hintaa painoivat alas päästöoikeuksien alhaiset hinnat ja taloustilanteesta johtunut sähkön heikko kysyntä.

Suomen aluehinta oli valtaosan vuotta selvästi korkeampi kuin systeemihinta. Suomen aluehinnan 2012 keskiarvo ylitti systeemihinnan 5,4 eurolla/MWh, mikä on historian korkein aluehintaero. Tämä johtui suuresta vesivoiman tarjonnasta Norjassa ja Ruotsissa siirtoyhteyksien kapasiteettiin nähden. Ruotsin ja Suomen välisten siirtoyhteyksien vikaantumiset sekä Venäjän tuonin vaihtelu nostivat myös keskeisesti Suomen aluehintaa.

Pohjoismaiset lumi- ja vesivarastot olivat vuoden 2012 alussa sähköksi muutettuna noin 6 terawattituntia normaalia korkeammat. Runsaat sateet nostivat vesivarastojen tasoa vielä kevään ja kesän ajan, mutta marras-joulukuun kuiva ja kylmä jakso alensi vesivarastot vuoden lopussa 2 TWh normaalin alapuolelle.

Päästöoikeuksien hinnat olivat loppu-

vuodesta lähes samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Päästöoikeudet maksoivat noin 7 euroa hiilidioksiditonnilta. Euroopan talouden synkät näkymät ovat pienentäneet kasvudotuksia ja teollisuustuotannon kasvun hiipuminen on alentanut päästöoikeuksien kysyntää.

Sähkökaupan volyymi pieni

Kuopion Energia Oy:n sähkön myyntin liikevaihto oli 36,7 miljoonaa euroa (39,8 miljoonaa vuonna 2011). Sähköä hankittiin myyntiä varten yhteensä 689 gigawattituntia (GWh), mikä oli 11 prosenttia toissavuotta vähemmän. Merkittävin syy energianmyynnin alenemiseen oli yrityssovimuskannassa tapahtuneet muutokset. Vuosi 2012 oli keskilämpötilaltaan normaali, mutta 1,7 astetta toissavuotta kylmempi.

Haapaniemen voimalaitoksella tuotettiin sähköä 429 GWh, mikä on lähes 12 prosenttia edellistä vuotta enemmän. Sähkön vastapainetuotanto oli 427 GWh. Vastapainetuotanto kasvoi lähes 19 prosenttia uuden Haapaniemi 3 -kattilan ja edellisvuotta kylmemmän sään ansiosta. Kuopion Energia Oy:n sähkön osto laski 260 GWh:iin, missä on vähennystä noin kolmannes vuodesta 2011.

Sähkökaupassa vuosi 2012 oli Kuopion Energialle haasteellinen markkinahintojen jyrkän laskun ja korkeiden Suomen aluehintojen vuoksi. Ruotsin ja Suomen välisten merikaapeleiden rikkoutumiset ja Venäjän sähkön tuonin väheneminen nostivat pitkiksi ajoiksi Suomen aluehinnat selvästi Nordpoolin systeemihinnan yläpuolelle. Oman sähkön tuotannon markkina-arvo laski merkittävästi tukkusähkön hinnan romahdettua. Kuopion Energia Oy:n aluehintasuojauksis-

sa ei onnistuttu ennakoimaan vuodelle 2012 muodostunutta markkinatilannetta, mikä aiheutti sähkönhankintaan lisäkustannuksia ja heikensi kannattavuutta.

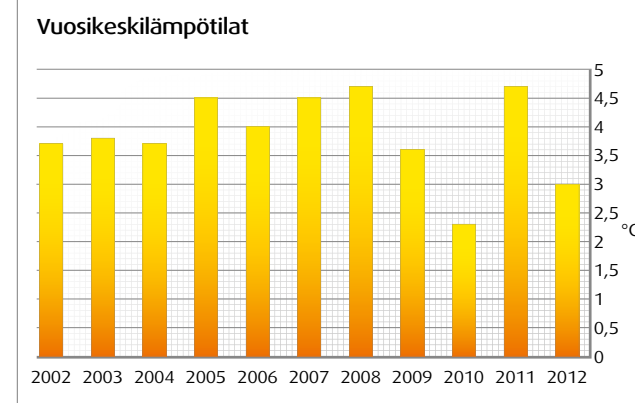
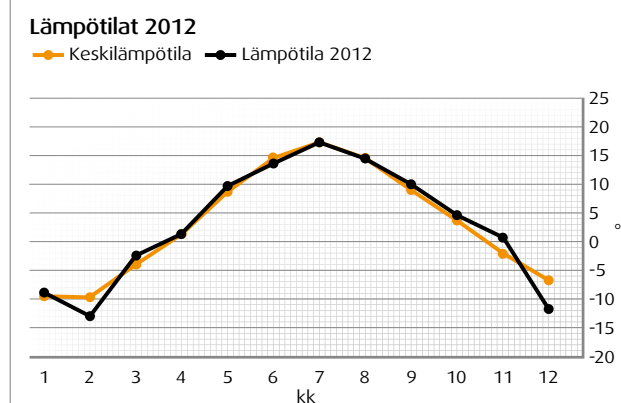
Vähittäismyyntihinnat pysyivät ennallaan

Kuopion Energia Oy ei tehnyt muutoksia toistaiseksi voimassa olevien sopimustuotteiden hintoihin vuonna 2012. Useat sähkön myyjät alensivat kevään ja kesän aikana vähittäismyyntihintojaan, mikä näkyi markkinoilla kilpailun kiristymisenä. Loppuvuodesta sähkön markkinahintojen nousu käänsi vähittäishinnat uudelleen lievään nousuun. Kuopion Energian vähittäishinnat olivat vuoden lopussa hieman valtakunnan keskitasoa halvemmat.

Kuopion Energia Oy:llä oli vuoden lopussa 46 870 asiakasta, mikä on noin 1 000 asiakasta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Markkinaosuus omalla jakeluverkkoalueella käytetystä sähköstä oli 62 prosenttia. Oman verkkoalueen ulkopuolelle suuntautuva myynti pieneni lähes 30 prosenttia yrityssovimuksissa tapahtuneiden muutosten vuoksi. Kokonaismyynnistä 40 prosenttia suuntautui oman verkkoalueen ulkopuolelle.

Uusiutuva sähköntuotanto sertifioitiin

Kuopion Energia sertifioi Haapaniemen voimalaitoksilla uusiutuvilla biopolttoaineilla tuotetun sähkön. Uusiutuvaa sähköä syntyy vuosittain keskimäärin 150 - 200 GWh biopolttoaineiden käytön määräästä riippuen. Uusiutuvaa sähköä myydään sekä kuluttajille että yritysasiakkaille. Uusiutuvan sähkön alkuperätodistuksia hallinnoidaan Grexel Oy:n rekisterissä.

Energiantuotanto

Haapaniemen voimalaitoksella tuotettiin sähköä 429 GWh, mikä on lähes 12 prosenttia edellistä vuotta enemmän. Vastapainetuotanto (427 GWh) kasvoi lähes 19 prosenttia Haapaniemi 3 -voimalaitos-yksikön uuden kattilan ja edellisvuotta kylmemmän sään ansiosta. Kaukolämpöä tuotettiin lähes yhden terawattitunnin verran.

Uusi, vuoden 2012 alussa käyttöönottettu kattila mahdollisti uusiutuvien biopolttoaineiden käytön kaksinkertaistamisen energiantuotannossa.

Energiantuotannossa oli viisi suunnittelematonta alasajoa, joista kaksi aiheutti merkittäviä tuotannonmenetyksiä ja kolme oli lyhytkestoisia häiriöitä.

Huonon turvekesän vuoksi jäätiin valtakunnallisesti turpeen tuotantotavoitteen noin 60 prosenttia. Samalle tasolle jäi myös Kuopion Energia Oy:n oma turvetuotanto. Turvetuotannon epäonnistumisen ja liian pienten ylivuotisten varastojen takia tarvittiin 550 GWh korvaavia polttoaineita. Vajaus katettiin biopolttoaineilla, kivihiilellä ja hankkimalla turvetta erikoisjärjestelyin.

Haapaniemen voimalaitoksen energiantuotanto ja polttoaineiden käyttö

	2012	2011	2010
Vastapainesähkön tuotanto (GWh)	427	360	424
Lauhdesähkön tuotanto (GWh)	2	24	4
Kaukolämmön tuotanto (GWh)	999	882	990
Polttoaineiden kulutus (GWh)	1 759	1 640	1 709
Turpeen osuus (%)	62	73	84
Biopolttoaineiden osuus (%)	33	18	4
Kivihiilen osuus (%)	3	0	0
Öljyn osuus (%)	2	6	12

Ympäristöasiat

Hiilidioksidipäästöt todennetaan päästökauppalain mukaisesti maaliskuun loppuun mennessä. Kuopion Energia Oy:n uusien turvetuotantoalueiden lupahakemukset eivät ole edenneet toivotulla tavalla. Viidestä suoalueesta lupa saatiin vain yhdelle. Vaikuttaa siltä, että aluehallintoviraston luvanmyöntämiskriteerit ovat kiristyneet.

Voimalaitoksen päästöt

	2012	2011	2010
Rikkidioksidi (t)	915	1163	1668
Typen oksidi (t)	873	794	961
Hiukkaset (t)	27	60	67
Fossiilisten polttoaineiden hiilidioksidi (1000 t)	440	495	594
Biopolttoaineiden hiilidioksidi (1000 t)	230	112	30

Tuloslaskelma 1.1.–31.12.2012

(1000 €)	2012	2011
Myyntituotot		
Sähkön myynti	36 748	39 820
Lämmön myynti	34 808	28 233
Muut myyntitulot	539	252
LIKEVAIHTO	72 095	68 305
Liiketoiminnan muut tuotot	5 835	2 749
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Sähkön ostot	14 428	17 677
Polttoaineiden ostot	29 610	25 716
Polttoainevaraston lisäys(-)/vähennys(+)	-159	-1 151
Muut aineet ja tarvikkeet	1 070	1 235
Palvelujen ostot	1 277	1 062
	46 226	44 539
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	5 042	5 069
Lakisääteiset henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 276	1 206
Muut henkilösivukulut	275	313
	6 593	6 588
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	9 869	6 131
Liiketoiminnan muut kulut	8 231	6 215
LIKEVOITTO / TAPPIO	7 011	7 581
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja muut rahoitustuotot	107	223
Korko- ja muut rahoituskulut	6 348	5 792
VOITTO/TAPPIO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	770	2 012
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	770	2 012
Tilinpäätössiirrot	-1 037	-2 650
Tuloverot	0	0
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-267	-638

Tase 31.12.2012

(1000 €)	2012	2011
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Liikearvo	16 060	20 075
Atk-ohjelmat	1 315	1 393
	17 375	21 468
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	167	12
Rakennukset ja rakennelmat	17 931	14 990
Tuotannolliset koneet ja laitteet	102 008	87 910
Muut koneet ja kalustot	771	330
Muut aineelliset hyödykkeet	920	872
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 339	17 425
	124 136	121 539
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	1 277	727
Muut saamiset/Liittymismaksut	86	86
Muut saamiset saman konsernin yrityksiltä	5	5
	1 368	818
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	142 879	143 825
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	4 267	4 107
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	13 733	12 310
Saamiset saman konsernin yhtiöiltä	11 920	6 432
Muut saamiset	3 413	2 294
Siirtosaamiset	919	382
	29 985	21 418
Rahoitusarvopaperit	256	0
Rahat ja pankkisaamiset	8 135	18 349
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	42 643	43 874
VASTAAVAA YHTEENSÄ	185 522	187 699
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	3	3
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	16 960	16 960
Edellisten tilikausien voitto / tappio	-291	-367
Tilikauden voitto / tappio	-267	-638
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	16 405	15 958
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Kertynyt poistoero	4 431	3 394
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0	1 046
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat saman konsernin yrityksille	48 312	48 312
Velat rahoituslaitoksille	85 879	90 162
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	134 191	138 474
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat rahoituslaitoksille	4 285	4 098
Saadut ennakkomaksut	32	926
Ostovelat	6 783	11 360
Velat saman konsernin yrityksille	15 776	9 133
Muut lyhytaikaiset velat	2 352	2 048
Siirtovelat	1 267	1 262
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	30 495	28 827
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	164 686	167 301
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	185 522	187 699

Rahoituslaskelma 1.1.–31.12.2012

(1000 €)	2012	2011
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto/Tappio ennen satunnaisia eriä	770	2 012
Edellisille tilikausille kuuluvat erät	715	52
Suunnitelman mukaiset poistot	9 869	6 131
Pakollisten varausten lisäys	-1 046	288
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		
Rahoitustuotot ja -kulut	6 240	5 568
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	16 548	14 051
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien saamisten muutos	-8 823	-9 458
Vaihto-omaisuuden muutos	-160	-1 152
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	1 481	11 617
	-7 502	1 007
Maksetut korot ja maksut muista liiketoim.rahoituskuluista		
Saadut korot liiketoiminnasta	-6 347	-5 791
Liiketoiminnan rahavirta (A)	107	217
	2 806	9 484
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyöd.	-8 373	-44 277
Investoinnit muihin sijoituksiin	-550	-281
Investointien rahavirta (B)	-8 923	-44 558
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	187	3 359
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-4 283	30 902
Rahoituksen rahavirta (C)	-4 096	34 261
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+)/vähennys (-)		
	-10 213	-813
Kassavarat 31.12.	8 135	18 349
Kassavarat 1.1.	18 349	19 162

Tilintarkastuskertomus

Kuopion Energia Oy:n
yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Kuopion Ener-
gia Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toi-
mintakertomuksen ja hallinnon tilikaudel-
ta 1.1.–31.12.2012. Tilinpäätös sisältää
taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskel-
man ja liitetiedot.

Hallituksen ja
toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilin-
päätöksen ja toimintakertomuksen laa-
timisesta ja siitä, että ne antavat oikeat
ja riittävät tiedot Suomessa voimassa
olevien tilinpäätöksen ja toimintakerto-
muksen laatimista koskevien säännösten
mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja
varainhoidon valvonnan asianmukaises-
ta järjestämisestä ja toimitusjohtaja sii-
tä, että kirjanpito on lainmukainen ja va-
rainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suoritta-
mamme tilintarkastuksen perusteella
lausunto tilinpäätöksestä ja toimintaker-
tomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää,
että noudatamme ammattieettisiä pe-
riaatteita. Olemme suorittaneet tilintar-
kastuksen Suomessa noudatettavan hy-
vän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä
tilintarkastustapa edellyttää, että suun-

nittelemme ja suoritamme tilintarkas-
tuksen hankkiaksemme kohtuullisen
varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä
tai toimintakertomuksessa olennaista
virheellisyyttä, ja siitä, ovatko hallituk-
sen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllis-
tyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta
saattaa seurata vahingonkorvausvel-
vollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikko-
neet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestyä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpitei-
tä tilintarkastusevidenssin hankkimi-
seksi tilinpäätökseen ja toimintakerto-
mukseen sisältyvistä luvuista ja niissä
esitettävistä muista tiedoista. Toimen-
piteiden valinta perustuu tilintarkas-
tajan harkintaan, johon kuuluu vää-
rinkäytöksestä tai virheestä johtuvan
olennaisen virheellisyysriskien ar-
vioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan
tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen
valvonnan, joka on yhtiössä merkityk-
sellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan
tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen
laatimisen kannalta. Tilintarkastaja ar-
vioi sisäistä valvontaa pystyäkseen
suunnittelemaan olosuhteisiin nähden
asianmukaiset tilintarkastustoimen-
piteet mutta ei siinä tarkoituksessa,
että hän antaisi lausunnon yhtiön si-
säisen valvonnan tehokkuudesta. Tilin-
tarkastukseen kuuluu myös sovellettu-

jen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden
asianmukaisuuden, toimivan johdon te-
kemien kirjanpidollisten arvioiden koh-
tuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja
toimintakertomuksen yleisen esittä-
mistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hank-
kineet lausuntomme perustaksi tarpeel-
lisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa
tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilin-
päätös ja toimintakertomus antavat
Suomessa voimassa olevien tilinpää-
töksen ja toimintakertomuksen laati-
mista koskevien säännösten mukai-
sesti oikeat ja riittävät tiedot yhtiön
toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta
asemasta. Toimintakertomuksen ja ti-
linpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Kuopiossa 11. maaliskuuta 2013

KPMG Oy Ab

Antti Kääriäinen
KHT, JHTT

Tunnusluvut 2012

Tunnusluvut (laskentakaaavat sivulla 34)	2012	2011
Liikevoitto (%)	9,7	11,1
Oman pääoman tuotto (%)	3,8	11,0
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	4,4	5,4
Omavaraisuusaste (%)	11,2	10,4
Maksuvalmius (quick ratio)	1,3	1,4

20–21

Vuosikertomus 2012 – Kuopion Energia Liikelaitos

Johtokunnan jäsenet – Kuopion Energia Liikelaitos

varsinainen jäsen

Aluepäällikkö
Rauno Airas
(puheenjohtaja)

Yrittäjä
Mauri Sulku
(varapuheenjohtaja)

Tutkija
Tiina Airaksinen

Ylipanostaja
Anna-Kaisa Eskelinen

Sosiaalityöntekijä
Marja-Leena Hublin

Laitosmies
Mauri Kosonen

Merkonomi
Veijo Martikainen

Terveydenhoitaja
Leila Savolainen
(kh:n edustaja)

varajäsen

Toimitusjohtaja
Jouko Hämäläinen

Opiskelija
Patrick Kasurinen

Insinööri
Jatta Kocak

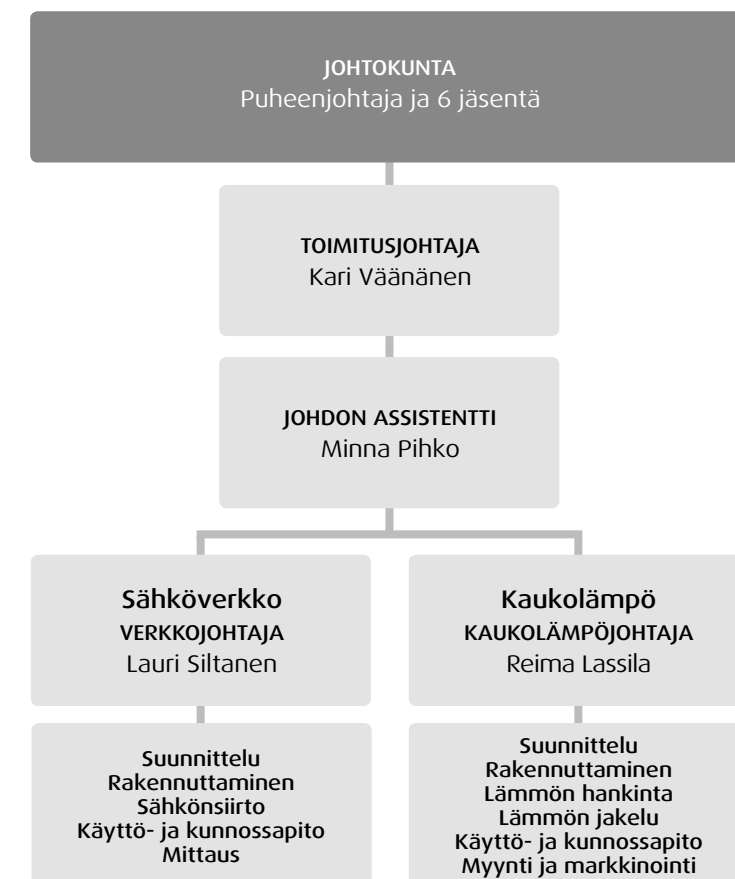
Aikuiskouluttaja
Maisa Haatainen

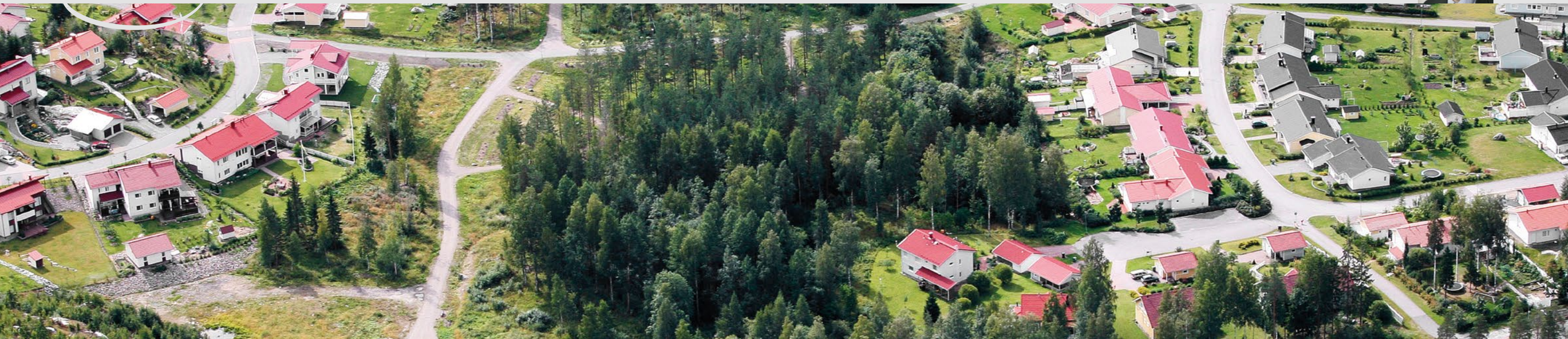
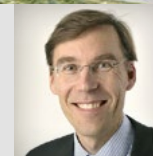
Opiskelija
Anu Seppänen

Putkiasentaja
Pertti Räsänen

Kansanedustajan avustaja
Vilma Kröger

Organisaatio – Kuopion Energia Liikelaitos

Toimitusjohtajan katsaus

Sähkön kokonaiskulutus ja kaukolämmön myynti kasvoivat Suomessa

Sähkön kokonaiskulutus kasvoi Suomessa 1,1 prosenttia, kun se edellisvuonna oli vähentynyt lähes neljä prosenttia. Kasvua tapahtui huolimatta siitä, että vuotta 2012 leimasi energiaintensiivisen prosessiteollisuuden jo toista vuotta jatkuneet vientivaikkeudet, mikä luonnollisesti heijastui tuotantoon ja sitä kautta sähkönkulutukseen.

Sähkön jakeluverkonhaltijat hakivat muutosta markkinaoikeudesta mm. verkko-toiminnan sitoutuneen pääoman arvon ja kohtuullisen tuottoasteen määrittämiseen sekä riskitason kasvun huomioonottamiseen verkkotoiminnan valvonnassa. Muutosta haki 75 jakeluverkonhaltijaa, mikä vastaa noin 90 % jakeluverkkoosiirron volyymista. Päätöksessään 21.12.2012 Markkinaoikeus hylkysi muutoksenhakijoiden vaatteet yhtä lukuun ottamatta. Päätöksissään markkinaoikeus vahvisti Energiamarkkinaviraston laajan harkintavallan verkopalveluiden hinnoittelun kohtuullisuuden arviointiperusteiden kehittämisessä.

Kaukolämmön myynti Suomessa oli viime vuonna Energiategollisuus ry:n laskelmien mukaan kahdeksan prosenttia suurempi kuin edellisvuonna. Lämpö-

tilakorjattu kaukolämmön kulutus kasvoi noin yhden prosentin. Hintatilaston mukaan kaukolämmön energiamaksum nousivat Suomessa viime vuoden jälkimmäisellä puoliskolla keskimäärin 6,5 prosenttia. Kaukolämmön kokonais-hinta nousi keskimäärin 5,9 prosenttia. Sekä kaukolämmön hinnat että niiden muutokset vaihtelevat voimakkaasti paikkakunnittain. Hintoihin ja niiden kehitykseen vaikuttavat muun muassa kaukolämmön tuotantotapa sekä kaukolämmön tuotantopolttoaineiden hinnat ja niiden verokohtelu. Valtakunnan tasolla kaukolämpöasiakkaan lämmön-toimituskatkokset olivat keskimäärin 2,0 tuntia vuodessa.

Kuopion vetovoimainen toimintaympäristö näkyi sähkö- ja lämpöasiakkaiden määrän kasvuna

Kuopion Energian jakelualueella sähköä siirrettiin asiakkaille 584 GWh:a. Siirtomäärä kasvoi edellisvuodesta 2,4 prosenttia. Lämpöä myytiin asiakkaille 936 GWh:a. Lämmön myyntimäärä kasvoi edellisvuodesta noin 12 prosenttia. Lämpötilakorjattu myynnin kasvu oli neljä prosenttia. Määrien kasvuun vaikutti uusien asiakkaiden tuoma kulutuksen kasvu ja tämän lisäksi kaukolämmössä budjetoitua kylmemmän vuoden aiheuttama suurempi lämmitystarve.

Sähkön siirtohintoja laskettiin 1.1.2012 alkaen keskimäärin kaksi prosenttia. Kaukolämmön asiakashintoja nostettiin Kuopion talousalueella 1.10.2012 alkaen 20 prosenttia. Vuoden alusta Kuopion Energian vastuulle tulleet Vehmersalmen ja Riistaveden aluelämpöverkot pidettiin omina hinta-alueina. Sähköverkkoon liitettiin 902 uutta asiakasta ja kaukolämpöverkkoon 222 asiakasta. Siirtoasiakkaiden kokonaismäärä oli 52 212 ja kaukolämmön 5 553.

Sekä sähkön jakelun että lämmön toimituksen toimitusvarmuus parani edellisvuodesta. Kaukolämmössä koko vuoden keskeytysaika oli noin 26 minuuttia ja lämmityskauden keskeytysaika keskimäärin alle 15 minuuttia. Sähköverkossa saavutettiin kaikkien aikojen ennätys, kun sähkökatkosten pituus oli keskimäärin vain noin 11 minuuttia.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin

Kuopion Energia Liikelaitoksen liikevaihto oli 62,0 miljoonaa euroa ja liikevoitto 6,4 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos ylitti budjetoidun tulostavoitteen 0,3 miljoonalla eurolla. Kaupungin 5,9 miljoonan euron tuloutuksen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 0,5 miljoonaa euroa. Suurimmat talousarviopoikkeamat johtuivat sähköverkon asennusliiketoiminnan

siirrosta Kuopion Kuntatekniikkaliikelaitokseen sekä loppukesänä tapahtuneesta kaukolämmön hankintakustannusten rajusta noususta. Kaukolämmön hankintakustannusten nousu aiheutti asiakashintojen korotuksen. Öljyä poltettiin lämpökeskuksilla huomattavasti suunniteltua enemmän. Syynä tähän olivat voimalaitoksen häiriöt sekä normaalia kylmempi helmi- ja joulukuu. Asennusliiketoiminnasta luopuminen pienensi operatiivisia kuluja, mutta kasvatti samalla investointeja. Koska investointikulut jaetaan investointien käyttöajalle, vaikutus tulokseen oli kuitenkin positiivinen.

6,8 miljoonaan euron suunnitelman mukaiset poistot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Poistot kasvoivat edellisestä vuodesta lähes 0,3 miljoonaa euroa johtuen etäluettavien mittareiden vaihtoinvestoinnista.

Lakimuutokset muokkaavat toimintaympäristöä

Kuntalain muutos ja kolmas energian sisämarkkinapaketti vaikuttavat liikelaitoksen toimintaan. Molempien eduskuntakäsittely on keväällä 2013. Kuntalain muutosluonnoksessa esitetään, että kilpailuilla markkinoilla toimivat liikelaitokset on yhtiöitettävä. Lakiluonnoksen perusteella muutos koskettaa

kaukolämpöliiketoimintaa. Kolmannen energian sisämarkkinapaketin luonnoksessa esitetään, että oikeudellisesti eriytetyn jakeluverkonhaltijan on asiakasviestinnässään ja tuotemerkissään käytettävä yrityksen virallista nimeä. Asiakasviestinnässä ja tuotemerkissä ei saa käyttää konsernin tai myyntiyhtiön kanssa samaa tuotemerkkiä.

Lisäksi sähkön toimitusvarmuustavoitteisiin on tulossa muutoksia. Vauhdittajina toimivat joulun 2011 poikkeuksellisen laajat ja voimakkaat myrskyt, jotka aiheuttivat paljon vahinkoja ja johtivat laajoihin ja pitkäkestoisin keskeytyksiin sähköjakelussa. Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut lakimuutoksen, jossa sähkön jakeluverkoille asetetaan tavoitteeksi selvästi nykyistä parempi toimitusvarmuus. Lakimuutos sisältyy energian kolmannen sisämarkkinapakettiin.

Luonnoksen perusteella vaatimukset toimitusvarmuuden parantamiseksi vaikuttavat merkittävästi verkkotoimintaan. Asia on tärkeä verkkotoiminnan edunvalvonnan kannalta, koska sähköverkkoon tehtävät investointikulut nousevat merkittävästi ja siirtohintojen erot taajamien ja maaseutuyhtiöiden välillä kasvavat hyvin suuriksi.

Liikelaitoksen liikevaihdon oletetaan kasvavan, mutta tuloksen heikkenevän. Taloudelliseen tulokseen vaikuttaa voimakkaasti viranomais sääntely ja sen muutokset. Viranomais sääntely ohjaa toiminnan tehostamiseen ja jatkuvaan parantamiseen. Lisäksi yleisen korkotason alaisuus vaikuttaa suoraan sallittuun tuottoon.

EU:n asettamat haasteelliset hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteet vaikuttavat myös energiankulutuksen vähentämistoimenpiteisiin (energiatohkeas rakentaminen, lämmitysmuodot, kulutuksen seuranta). Toisaalta sähkön kulutuksen kasvuun saattaa vaikuttaa sähkön käytön lisääntyminen esimerkiksi liikennevälineissä, koska halutaan vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Näillä toimenpiteillä on vaikutuksia myös sähköverkkotoiminnan kehittymiseen lähivuosina.

Kari Väänänen
toimitusjohtaja
Kuopion Energia Liikelaitos

Sähköverkko

Sähkönsiirron liikevaihto oli 14,5 miljoonaa euroa ja liiketoiminnan tulos 4,3 miljoonaa euroa. Sähköä siirrettiin asiakkaille yhteensä 584 GWh. Siirtomäärä kasvoi edellisvuodesta noin 2,4 prosenttia. Kasvuun vaikutti merkittävästi uusien asiakkaiden tuoma kulutuksen kasvu. Siirron volyymikasvu kompensoi 1.1.2012 tehdyn siirtohintojen alentamisen tulovaikutuksen. Siirron huipputeho oli 109,6 MW. Sähkönkäyttöpaikkoja oli vuoden lopussa 52 212 ja sähköverkon kokonaispituus on 1 507 kilometriä.

Toimitusvarmuus huipputasolla

Sähkönjakelun toimitusvarmuus parani edellisvuodesta merkittävästi. Keskimääräinen keskeytysaika asiakasta kohden oli vain 10,9 minuuttia, mikä on kaikkien aikojen ennätys. Edellisen viiden vuoden keskiarvo on 27,9 minuuttia. Sähköverkon kaapeloinnin, automaation ja johtokatujen kunnossapidon tehostaminen takaavat asiakkaille laadukkaan ja toimitusvarman verkkopalvelun. Kantaverkkoyhtiön ja Itä-Suomen aluehallintoviranomaisten järjestämissä kaksissa valmiusharjoituksissa harjoiteltiin toimintaa laajojen sähkökatkosten aikana. Myös liiketoimintaan sisältyvät riskit kartoitettiin nykytoiminnan mukaisesti.

Sähköverkon

investoinnit kasvoivat

Sähköverkkoon investoitiin kokonaisuu-

dessaan 6,5 miljoonaa euroa. Suurin investointi, etäluettavien mittareiden mass asentaminen, alkoi hyvin ja vuoden lopussa jo yli puolella asiakkaista oli uusi etäluettava mittari. Mittarien asennukset jatkuivat vielä vuonna 2013 ja tavoitteena on, että kaikilla on uusi mittari kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Matkukseen uuden sähköaseman rakentamista aikaistettiin ja se käyttöön otettiin lähes kokonaan vuoden loppuun mennessä. Sähköasema parantaa Etelä-Kuopion sähkönjakelun varmuutta ja mahdollistaa Hiltulanlahden uusien kaava-alueiden sähkönsiirron kasvun. Aikais-tettu asemainvestointi oli yksi merkittävä syy talousarvion mukaisten investointien ylitykseen. Keski- ja pienjänniteverkkoa sekä muuntamoita rakennettiin aktiivisimmin kaupungin uusilla kaava-alueilla. Myös Kuopion keskustassa oli useita uudis- ja täydennysrakentamiskohteita. Muuntamoiden viestiyhteyksiä parannettiin. Etäluennan keskittimien ja automaation vaatimiin tarpeisiin vastataan omalla viestiverkolla, joka kattaa jo 30 prosenttia muuntamoista.

Maakaapelointia ja verkostoautomaatiota lisätään

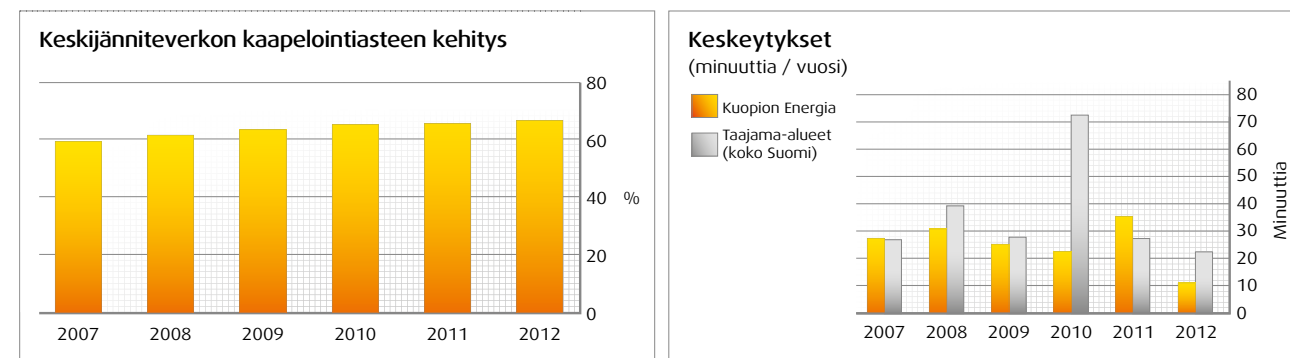
Strategian mukaisesti maakaapelointia jatkettiin kaupunkiympäristössä. Pyrkimyksenä on saada haja-asutusalueen sähköverkko irroitettua taajama-alueen verkosta. Tällä hetkellä verkon kaape-

lointiaste kasvaa noin 2 prosentin vuosivauhdilla. Kaapelointi vauhdittuu merkittävästi vuonna 2014, kun mittavat etäluennan asennukset ovat päättyneet. Muuntamoautomaatioon on myös päätetty panostaa ja järjestelmätoimittajien kilpailutus on aloitettu.

Asennusliiketoiminnasta luovuttiin

Kuopion Energia Liikelaitoksen sähköverkon rakentamisyksikkö siirtyi liiketoimintasiirrolla Kuopion Kuntatekniikkaliikelaitokseen 1.5.2012 alkaen. Sähköverkko ostaa aiemmin itse tekemänsä työt Kuntatekniikkaliikelaitokselta. Muutos selkeyttää osapuolten vastuita ja antaa molemmille mahdollisuuden parantaa toimintaa aktiivisesti omalla osaamisalueellaan. Muutos kasvatti kuitenkin sähköverkon investointeja talousarvioon verrattuna. Sähköverkon rakentamistoimintojen hankkiminen ostopalveluna pienentää sähköverkon operatiivisia kustannuksia. Jatkossa on tarkoitus siirtyä toteumaperusteisesta laskutuksesta yksikköhintojen käyttöön. Kuopion alueelle syntyy jatkossa myös verkonrakentamisen osalta kilpailua.

“Sähkönjakelun toimitusvarmuus parani edellisvuodesta merkittävästi.”

Kaukolämpö

Heikko turvetuotantokesä nosti kaukolämmön hintaa

Vuosi 2012 oli sääolosuhteiltaan vaihteleva. Alkuvuosi oli kylmähkö, kesä sateinen, syksy lämmin ja joulukuu erittäin kylmä. Joulukuun lämmön myynti oli lähes 50 prosenttia edellisvuoden vastaavaa aikaa suurempi. Kokonaislämmitystarpeeltaan vuosi 2012 oli kuitenkin lähes normaali.

Sateisen kesän pilaama turvetuotanto ja riittämättömät turvetuotantoalueet nostivat polttoainekustannuksia, minkä vuoksi kaukolämmön hintoja jouduttiin korottamaan 20 prosenttia. Hinnankorotuksista huolimatta Kuopion Energia Liikelaitoksen lämmön asiakashinnat ovat edelleenkin valtakunnan keskiarvohintojen alapuolella ja kilpailukykyiset muihin tarjolla oleviin lämmitysmuotoihin verrattuna. Uusia haasteita ja näkökulmia eri lämmitysmuotojen kilpailukyvyille ja kannattavuudelle tuo kiristyneet ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimukset ja -odotukset. Kotimaisiin polttoaineisiin perustuvalla sähkön ja lämmön yhteistuotannolla tuotettu lämpö tarjoaa edelleenkin kokonaisuuden kannalta parhaan ratkaisun.

Edellisvuotta kylmempi sää ja asiakasmäärän kasvu lisäsivät lämmönmyyntiä

Lämpöenergiaa myytiin 936 GWh, mikä on noin 12 prosenttia edellisvuotta ja noin 3 prosenttia budjetoitua enemmän tavanomaista kylmemmän helmi- ja joulukuun sekä asiakasmäärän kasvun ansiosta. Lämpötilakorjattuna lämmön myynti kasvoi noin 3,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Myyntitulot olivat 46,8 miljoonaa euroa (2011 39,9 miljoonaa euroa). Se on 3,9 miljoonaa yli talousarvion. Myyntitulojen kasvuun vaikutti merkittävästi 1.10.2012 voimaan tullut 20 prosentin kaukolämpömaksujen hinnankorotus.

Lämpöenergian hankinta oli yhteensä 1060 GWh, josta lähes 95 prosenttia ostettiin Kuopion Energia Oy:n Haapaniemen voimalaitokselta. Loput tuotettiin omilla öljykäyttöisillä lämpökeskuksilla ja kaatopaikkakaasulla sekä alueverkkojen osalta ostolämpönä lämpöyrittäjiltä (yhteensä noin 8 GWh). Lämpökeskuksilla tuotettu lämmön määrä oli huomattavasti budjetoitua suurempi alkuvuoden voimalaitoshäiriöiden, huonontuneen turpeen saatavuuden ja laa-

dun sekä kasvaneen lämmitystarpeen takia. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi kaukolämmön hankintakustannukset kasvoivat noin 5 miljoonaa euroa talousarvioon nähden. Maksimi lämmöntarve oli 30. päivänä tammikuuta, jolloin suurin tuntikeskiteho oli 359 MW.

Kaupungin kasvu ja laajentuminen kasvatti asiakasmäärää

Kaukolämpöverkkoon liittyjien määrä lisääntyi huomattavasti viikastuneen rakentamisen ja vuoden alusta Kuopion Energian vastuulle tulneiden Vehmersalmen ja Melalahden aluelämpöverkkojen ansiosta. Uusia asiakkaita liitettiin 222. Liittyjistä 147 oli pientaloja ja 38 lämmitysmuodon vaihtajia. Lämmitettävä rakennustilavuus oli vuoden lopussa 24,7 milj. m³ (kasvu 0,77 milj. m³) ja asiakasmäärä 5 553, joista pientaloja oli 3461.

Lämmöntoimitusvarmuus oli edellisvuoden tapaan erittäin hyvä. Suuria käyttöhäiriöitä ei ollut. Keskimääräinen asiakasta kohden laskettu koko vuoden keskeytysaika oli noin 26 min, josta lämmityskaudella noin 13,5 minuuttia.

“Kotimaisiin polttoaineisiin perustuvalla sähkön ja lämmön yhteistuotannolla tuotettu lämpö tarjoaa edelleenkin kokonaisuuden kannalta parhaan ratkaisun.”

Kaukolämpöverkkoa laajennettiin sekä uusille että vanhoille alueille

Kaukolämmön investointeihin käytettiin noin 4,0 miljoonaa euroa. Kaukolämpöverkkoa rakennettiin 3,5 miljoonan eurolla, yhteensä 17,5 km. Rakentaminen painottui uudisalueille Ala-Pirttiniemeen ja Pihlajanlaaksoon sekä Maljalahden täydennysrakentamisalueille. Sorsasalon yritysalueen kaukolämmityksen siirtojohto valmistui lukuun ottamatta Kallansiltojen ns. läppäsillan aluetta. Vanhaa rakennuskantaa liitettiin kaukolämpöön Päivärannassa, Särkiniemessä ja Niiralassa. Kaukolämpöverkon kokonaispituus oli vuoden lopussa noin 445 km.

Lämpökeskusten öljysäiliöiden ympäristöriskien hallintaa parannettiin saneeraamalla Pitkälähden lämpökeskuksen öljysäiliön suojalla. Kaukolämmön pumppauksen varmuutta ja energiatehokkuutta kohennettiin uusimalla Harjulan välipumppaamon kaukolämpöpumppu sekä Riistaveden aluelämpöverkon koko pumppausjärjestelmä.

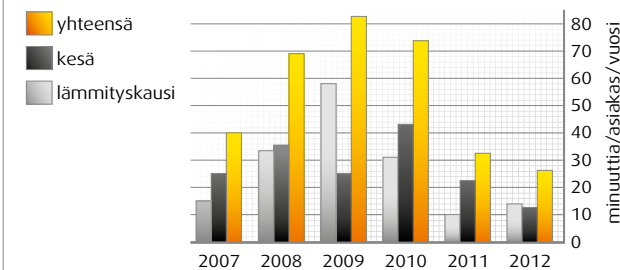
Energiamittareiden etäluenta kaikille asiakkaille

Pientalojen etäluentajärjestelmän rakentaminen aloitettiin marraskuussa olemassa olevaa kaukolämmön järjestelmäarkkitehtuuria hyödyntämällä. Järjestelmään tulee noin 3500 uutta käyttöpaikkaa ja

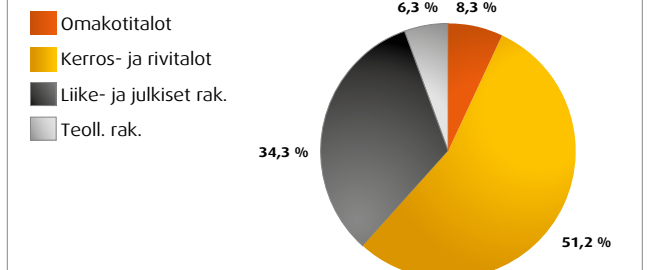
kaikki kaukolämmön asiakkaat ovat etäluennassa vuoden 2014 loppuun mennessä. Etäluenta mahdollistaa kulutuksen seurannan ja energiankäytön tehostamisen internet-pohjaisen energiaraportoinnin avulla.

Vuosi 2012 vastasi lämmitystarpeeltaan normaalia lämmitysvuotta (keskiarvo 1971-2000).

Keskeytykset vuodessa

Lämmön myynnin jakautuminen 2012

Tuloslaskelma 1.1.–31.12.2012

(1000 €)	2012	2011
Myyntituotot		
Sähkön siirto	14 471	14 139
Lämmön myynti	46 791	39 938
Muut myyntitulot	694	2 384
LIKEVAIHTO	61 956	56 461
Liiketoiminnan muut tuotot	1 209	747
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Sähkön ostot	1 298	1 169
Lämmön osto KEOY	35 258	28 233
Kantaverkkomaksut	1 838	1 323
Polttoaineiden ostot	2 868	1 588
Muut aineet ja tarvikkeet	563	1 201
Palvelujen ostot	429	444
	42 254	33 958
Henkilöstökulut	3 788	4 781
Poistot ja arvonalentumiset	6 844	6 543
Liiketoiminnan muut kulut	3 847	3 501
LIIEVOITTO/TAPPIO	6 432	8 425
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja muut rahoitustuotot	28	118
Korko- ja muut rahoituskulut		
Korkokulut	21	28
VOITTO/TAPPIO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	6 439	8 515
Tuloutus kaupungille/peruspääoman korko	5 900	5 700
TILIKAUDEN VOITTO	539	2 815

Tase 31.12.2012

(1000 €)	2012	2011
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Atk-ohjelmat	99	139
	99	139
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	6 986	6 956
Sähköverkosto	15 608	15 171
Lämpöverkosto	19 899	19 748
Tuotannolliset koneet ja laitteet	6 166	4 623
Muut koneet ja kalustot	761	1 061
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 203	108
	50 623	47 667
Sijoitukset		
Muut saamiset saman konsernin yrityksiltä	2	2
	2	2
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	578	807
Öljyvarasto	4 475	4 824
	5 053	5 631
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	0	-3
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	33	218
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	15 259	7 560
Muut saamiset	241	77
Siirtosaamiset	33	98
	15 566	7 953
Rahat ja pankkisaamiset		
Kassavarat ja pankkisaamiset	6 358	10 116
Pitkäaikaiset pankkisaamiset	5	5
	6 363	10 121
	77 706	71 510
VASTAAVAA YHTEENSÄ		
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	10 951	10 951
Edellisten tilikausien ylijäämä	14 166	12 350
Tilikauden voitto	539	2 815
	25 656	26 116
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	126	135
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	35 019	32 684
Lyhytaikainen		
Lainat Kuopion kaupungilta	4 056	2 482
Saadut ennakkomaksut	0	389
Ostovelat	1 562	1 115
Ostovelat saman konsernin yrityksille	8 745	4 596
Muut lyhytaik. velat saman konsernin yrityksille	0	10
Muut lyhytaikaiset velat	871	585
Velat valtiolle	1 001	2 262
Siirtovelat	670	1 136
	16 905	12 575
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	77 706	71 510

Rahoituslaskelma 1.1.–31.12.2012

(1000 €)	2012	2011
LIKELAITOKSEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Toiminta		
Liikelyljäämä	6 432	8 426
Poistot ja arvonalentumiset	6 844	6 542
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 893	-5 611
Muut tulorahoituksen korjauserät	-9	-12
	7 374	9 345
Investoinnit		
Investointimenot	10 543	7 512
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-56	-61
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-727	
	-9 760	-7 451
	-2 386	1 894
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainakannan muutokset	1 574	-2 714
	1 574	-2 714
Oman pääoman muutokset		
Edellisten tilikausien virheen oikaisu	0	-209
Ylijäämän palautus kunnalle	-1 000	
Vieraan pääoman muutokset		
Liittymismaksujen muutos	2 335	1 412
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	578	-563
Saamisten muutokset saman konsernin yrityksiltä	-7 698	-6 129
Saamisten muutokset muilta	82	8 336
Korottomien velkojen muutos kuntayhtymältä	4 139	-1 307
Korottomien velkojen muutos	-1 382	1 961
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 372	787
RAHAVAROJEN MUUTOS	-3 758	2 681
Kassavarat 31.12.	6 363	10 121
Kassavarat 1.1.	10 121	7 440

Sähköverkon tuloslaskelma 1.1.–31.12.2012

(1000 €)	2012	2011
LIKEVAIHTO		
Sähkön siirto	14 471	14 138
Muut myyntitulot	375	245
MYNTITULOT YHTEENSÄ	14 846	14 383
Sisäinen myynti	137	100
LIKEVAIHTO	14 983	14 483
Liiketoiminnan muut tuotot	271	207
MATERIAALIT JA PALVELUT		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana		
Häviösähkö	1 209	1 089
Muut ostot tilikauden aikana	187	88
Ulkopuoliset palvelut		
Alueverkko- ja kantaverkkopalvelumaksut	1 838	1 312
Muut ulkopuoliset palvelut	188	253
MATERIAALIT JA PALVELUT YHTEENSÄ	3 422	2 742
HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	1 259	1 408
Eläkekulut	110	111
Henkilösivukulut	281	308
	1 650	1 827
Suunnitelman mukaiset poistot	3 519	2 994
Liiketoiminnan muut kulut	2 134	1 835
Vuokrakulut	161	74
Sisäiset kulut	94	243
LIKEVOITTO/TAPPIO	4 274	4 975
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko ja muut rahoitustuotot		
Muilta	14	54
Korko ja muut rahoituskulut		
Korkokulut	-9	-12
Peruspääoman korko	-2 655	-2 565
VOITTO/TAPPIO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	1 624	2 452
TILIKAUDEN VOITTO	1 624	2 452

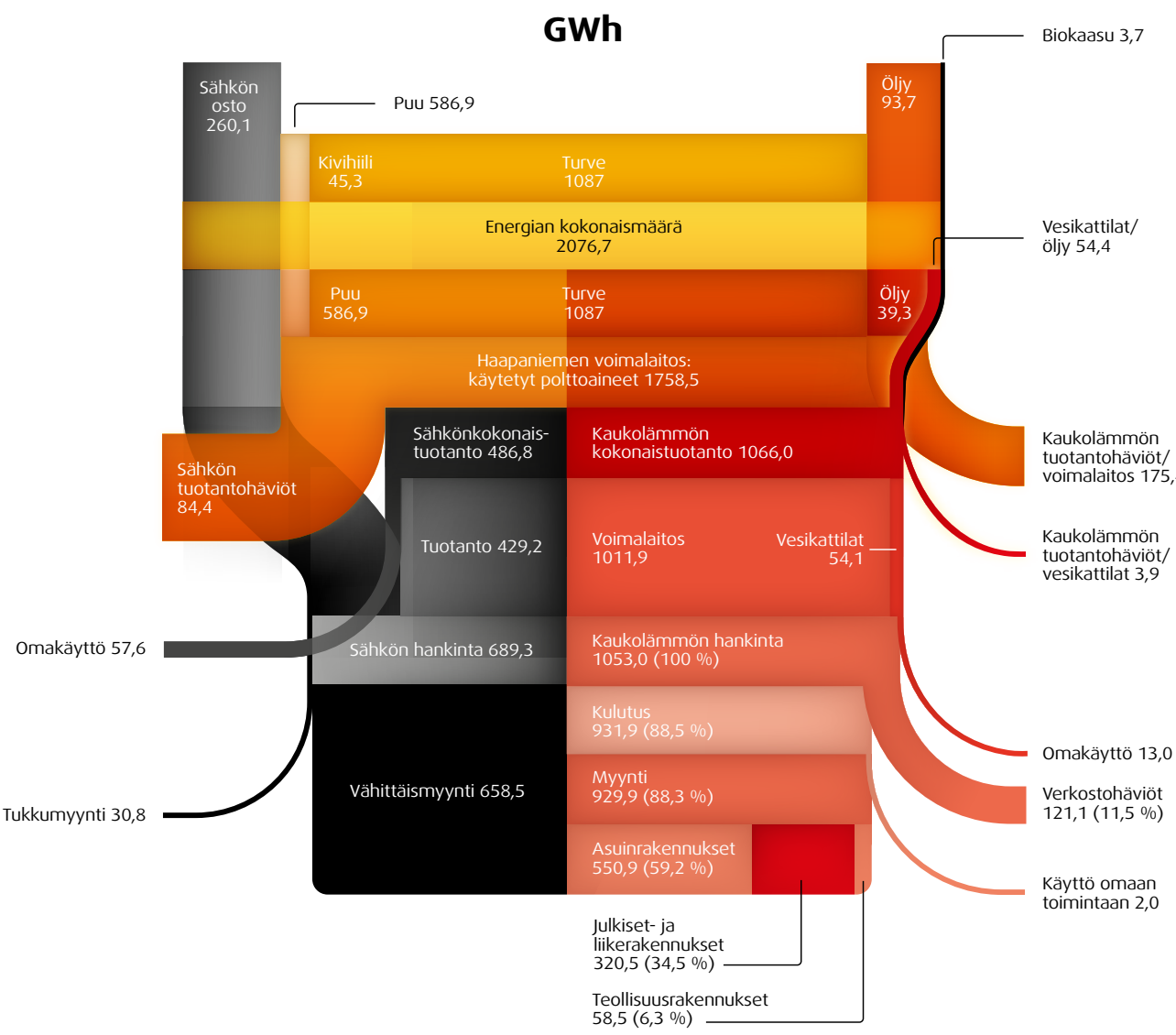
Sähköverkon tase 31.12.2012

(1000 €)	2012	2011
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet/atk-ohjelmat	93	130
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	93	130
Aineelliset hyödykkeet		
Sähköverkon aineelliset hyödykkeet	22 110	19 558
Muut aineelliset hyödykkeet	589	103
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat		
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	22 699	19 661
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset muilta	0	3
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	2 183	2 197
Saamiset muilta	231	102
Rahat ja pankkisaamiset	5 803	7 682
Muut rahoitusvarat	3	
Saamiset yhteensä	8 220	9 984
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 012	29 775
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	5 031	4 775
Edellisten tilikausien ylijäämä	8 625	8 244
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 287	2 452
	14 943	15 471
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	126	135
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Liittymismaksut	11 608	11 020
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat saman konsernin yrityksille	348	317
Velat muille	2 584	2 832
Lainat saman konsernin yrityksiltä		
Lainat Kuopion kaupungilta	1 403	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 012	29 775

Tunnusluvut 2012

Tunnusluvut	2012	2011
(laskentakaavat sivulla 34)		
Käyttökate (%)	21,4	26,5
Investointien omarahoitus (%)	148,9	211,4
Käyttöomaisuuden poistoaika (v)	7,4	7,3
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	10,6	14,5
Oman pääoman tuotto (%)	25,1	32,6

Energiatase 2012

Tunnuslukujen laskentakaavat

Osakeyhtiön tunnuslukujen laskentakaavat

- Liikevoittoprosentti** = liikevoitto / liikevaihto x 100 %
$$\frac{7\,010\,604}{72\,094\,847} \times 100\, \% = 9,7\, \%$$
- Oman pääoman tuottoprosentti** = voitto ennen satunnaisia eriä / (omapääoma 1.1. + tilinpäätössiirot 1.1. + omapääoma 31.12.+ tilinpäätössiirot 31.12.) / 2 x 100 %
$$\frac{770\,081}{(15\,957\,478 + 3\,393\,910 + 16\,405\,057 + 4\,430\,662) / 2} \times 100\, \% = 3,8\, \%$$
- Sijoitetun pääoman tuottoprosentti** = (voitto ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut) / (omapääoma 1.1. + tilinpäätössiirot 1.1. + korollinen vieraspääoma 1.1. + omapääoma 31.12. + tilinpäätössiirot 31.12. + korollinen vieraspääoma 31.12.) / 2 x 100 %
$$\frac{(770\,081 + 6\,347\,539)}{(15\,957\,478 + 3\,393\,910 + 138\,473\,979 + 4\,098\,095 + 16\,405\,057 + 4\,430\,662 + 134\,190\,503 + 4\,285\,385) / 2} \times 100\, \% = 4,4\, \%$$
- Omavaraisuusaste** = (omapääoma + tilinpäätössiirot) / (taseen loppusumma – saadut ennakkomaksut) x 100 %
$$\frac{(16\,405\,057 + 4\,430\,662)}{(185\,521\,780 - 32\,306)} \times 100\, \% = 11,2\, \%$$
- Maksuvalmius, quick ratio** = (lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset) / (lyhytaikainen vieraspääoma – saadut ennakkomaksut)
$$\frac{(29\,985\,091 + 8\,135\,309)}{(30\,495\,558 - 32\,306)} = 1,3$$

Liikelaitoksen tunnuslukujen laskentakaavat

- Käyttökateprosentti** = 100 % x (liikevoitto + poistot) / liikevaihto
$$\frac{13\,276\,404}{61\,955\,944} \times 100\, \% = 21,4\, \%$$
- Investointien omarahoitus** = 100 % x (ylijäämä + peruspääoman korko + poistot + liitt.maksut) / tilikauden investoinnit
$$\frac{(539\,275 + 5\,900\,000 + 6\,844\,087 - (35\,019\,344 - 32\,684\,129))}{10\,487\,197} \times 100\, \% = 148,9\, \%$$
- Käyttöomaisuuden poistoaika** = käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo vuoden lopussa / tilivuoden poistot
$$\frac{(99\,029 +50\,623\,268)}{6\,844\,087} = 7,4\, \text{v}$$
- Sijoitetun pääoman tuotto** = 100 % x (tulos ennen satunnaisia eriä + peruspääoman korko + korkokulut) / koroll. velat + oma pääoma + liitt. maksut
$$\frac{(539\,275 + 5\,900\,000 + 21\,150)}{(25\,655\,563 + 35\,019\,344)} \times 100\, \% = 10,6\, \%$$
- Oman pääoman tuotto** = 100 % x (tulos ennen satunnaisia eriä + peruspääoman korko) / oma pääoma
$$\frac{(539\,275 + 5\,900\,000)}{25\,655\,563} \times 100\, \% = 25,1\, \%$$

Kuopion Energia

Postiosoite: PL 105, 70101 Kuopio

Käyntiosoite: Snellmaninkatu 25, 70100 Kuopio

www.kuopionenergia.fi